

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9805/2025
28.08.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., малолетног ББ, малолетног ВВ и малолетне ГГ сви из ..., са боравиштем у ..., Општина ..., које заступа мајка АА чији је пуномоћник Немања Рубеж адвокат из ..., против туженог ДД из ..., са боравиштем у ..., Општина ..., чији је пуномоћник Маја Ружић адвокат из ..., ради успостављања права становања, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 137/25 од 26.03.2025. године, у седници одржаној дана 28.08.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 137/25 од 26.03.2025. године и пресуда Основног суда у Лозници П2 370/23 од 18.12.2024. године тако што се у корист тужилаца малолетног ББ, малолетног ВВ и малолетне ГГ и тужиље АА конституише право становања (habitatio) на уделу туженог од $\frac{1}{2}$ идеална дела стана број ... површине 44m^2 у поткровљу зграде - објекта број 2, изграђеног на парцели ... и уписаног у лист непокретности ... КО ..., све док тужиља ГГ не наврши 18 година живота и тужени обавезује да се из тог стана исели и трпи упис права становања у корист тужилаца у Служби за катастар непокретности Лозница.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова целокупног поступка исплати тужиоцима износ од 1.462.950,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде са законском затезном каматом на износ од 696.350,00 динара од извршности пресуде до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П2 370/23 од 18.12.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се у њихову корист конституише право становања (habitatio) на идеалном делу туженог од $\frac{1}{2}$ на стану број ... површине 44m^2 у поткровљу зграде - објекта број 2 који је изграђен на парцели ... и уписан у лист непокретности ... КО ... у трајању од доношења пресуде до 04.05.2033. године, односно док ГГ не наврши 18-у годину, што је тужени дужан да трпи и исели се из означеног стана у року од 15 дана од пријема пресуде, а у Републичком геодетском заводу - Служба за катастар непокретности Лозница упише

право становања у корист тужилаца. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца АА да накнади туженом трошкове поступка у износу од 167.625,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 137/25 од 26.03.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужилаца и потврђена пресуда Основног суда у Лозници П2 370/23 од 18.12.2024. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 1. и члана 408. ЗПП у вези члана 208. Породичног закона, Врховни суд је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревидената о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из тачке 9. става 2. наведеног члана, јер о захтеву за установљавање права становања није раније правноснажно пресуђено, нити је о томе између странака закључено судско поравнање. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није законски разлог за ревизију (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, брак тужилца АА и туженог разведен је правноснажном пресудом Основног суда у Зворнику 83 0 П 06 0084 23П од 27.12.2023. године. Том пресудом су њихова заједничка малолетна деца - тужиоци ББ (рођен године), АА (рођен године) и ГГ (рођена ... године) поверени тужилци. Наведена пресуда призната је правноснажним решењем Вишег суда у Шапцу Р 48/2024 од 05.07.2024. године. Тужилца АА и тужени су током брака стекли стан број ... у улици ... број ... у ..., који је њихова заједничка имовина. Тужиоци - малолетна деца тужилца АА и туженог су у том стану живела до 07.11.2023. године. Од тада тужиоци - малолетна деца живе у месту ..., Општина ..., у домаћинству са туженим. Тужилца АА живи у означеном стану у Тужени одбија да преда децу тужилци, а више пута покушано извршење правноснажне пресуде у делу за вршење родитељског права остало је безуспешно јер деца показују одбојност према мајци и изражавају жељу да живе са оцем. По мишљењу органа старатељства у Зворнику код деце постоји синдром отуђења од родитеља са којим не живе услед инструментализације деце од стране оца, како би се конфликтна ситуација у вези развода наставила.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, у овом тренутку није у најбољем интересу деце да се у њихову корист успостави право становања на предметном стану јер она изражавају став да не желе да живе са тужилцом - мајком и да комуницирају са њом, тако да тужилца фактички не врши родитељско право већ то чини тужени са којим деца живе и са којим желе да наставе заједнички живот. Осим тога, по схватању првостепеног суда, предметни стан је заједничка неподељена имовина тужилца АА и туженог, па се ни из

тог разлога не може установити право становања на идеалном уделу туженог који још увек није одређен.

Другостепени суд је одбио жалбу тужилаца и потврдио првостепену пресуду. По налажењу тог суда, чињеница да стан представља заједничку имовину родитеља малолетне деце није сметња за успостављање права становања на уделу туженог, али је првостепени суд правилно закључио да нису испуњени услови да се на основу члана 194. Породичног закона усвоји тужбени захтев. И по становишту другостепеног суда, актуелна ситуација у којој тужила АА фактички не врши родитељско право указује да нема основа да се у корист деце и њихове мајке установи право становања, при чему су наводи тужиоца, малолетног ББ и поступци малолетне деце у протеклом периоду узети у обзир приликом оцене фактичког стања од значаја за пресуђење. Суштина одредбе члана 194. Породичног закона је да се деци обезбеди право на дом, а у конкретном случају деца имају дом и зато њихово право није угрожено.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да су нижестепени судови у овом спору погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 194. Породичног закона прописано је да дете и родитељ који врши родитељско право имају право становања на стану чији је власник други родитељ детета, ако дете и родитељ који врши родитељско право немају право својине на усељивом стану (став 1); да право становања траје до пунолетства детета (став 2); да немају право становања дете и родитељ, ако би прихватање њиховог захтева за право становања представљало очигледну неправду за другог родитеља (став 3).

Тужила самостално врши родитељско право у односу на сво троје малолетне деце рођене у браку са туженим (члан 77. став 3. Породичног закона) на основу стране судске одлуке, правноснажне пресуде Основног суда у Зворнику донете у спору за развод брака и признате решењем домаћег суда. Околност да тужила АА фактички не врши родитељско право последица је незаконитог и противправног поступања туженог који одбија да јој преда децу, и не може бити разлог за одбијање тужбеног захтева у овом спору са образложењем да актуелна ситуација не оправдава установљавање права становања. Актуелну ситуацију створио је тужени својим поступцима и утицајем на став деце да не желе да живе са мајком, који је од стране органа старатељства препознат и оцењен као израз инструментализације деце, а као такав је цењен и у бракоразводном спору приликом одлучивања о вршењу родитељског права. Право заједничке својине тужиле АА и туженог на предметном стану није сметња да се у корист тужилаца - малолетне деце и њихове мајке, која по судској одлуци самостално врши родитељско право установи право становања у смислу члана 194. став 1. и 2. Породичног закона, а не постоје чињенице због којих би установљавање тог права било очигледна неправда за туженог.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у другом ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП. Тужиоцима су досуђени трошкови поступка, за састав тужбе у износу од 84.375,00 динара, жалбе и ревизије у износу од по 168.750,00 динара, заступања на четири одржана рочишта у износу од по 95.625,00 динара и два неодржана рочишта у износу од по 53.437,50 динара, судске таксе за тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду у

износу од по 61.300,00 динара, ревизију у износу од 120.600,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 183.900,00 динара. Висина трошкова одређена је применом Адвокатске тарифе (Тарифни број 14. и Тарифни број 17) и Таксене тарифе (Тарифни број 1. став 1. алинеја 5. и ставови 4. и 5. и Тарифни број 2. ставови 1, 10. и 11). Тужиоцима је, у складу са њиховим захтевом на расправи од 18.12.2024. године, применом чланова 277. и 324. став 1. Закона о облигационим односима досуђена затезна камата на износ од 696.350,00 динара - за трошкове настале до закључења главне расправе, с обзиром да затезна камата није тражена на трошкове поступка поводом жалбе и ревизије.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић